МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра прикладної інженерії та охорони праці

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
прикладної інженерії та охорони праці
протокол № 1 від 14.08.2026 р.
Завідувач кафедри
_____ / Олександр ТРУС

ПОГОДЖЕНО
Гарант освітньої програми
Агроінженерія
_____ / Андрій ВОЙТІК
«14» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Охорона праці та екологія в галузі

(назва освітнього компонента)

Рівень вищої освіти: магістерський (другий) рівень вищої освіти

Галузь знань: H Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність: H7 Агроінженерія

Освітня програма: Агроінженерія

Факультет: інженерних та прикладних технологій

Форма здобуття освіти: очна (денна), заочна

Умань – 2026

Робоча програма освітнього компонента «Охорона праці та екологія в галузі» для здобувачів вищої освіти спеціальності H7 Агроінженерія, освітньої програми Агроінженерія. – Умань: УНУ, 2026. – 18 с.

Розробник(и): Едуард Васильович Прокопенко, доцент кафедри прикладної інженерії та охорони праці, кандидат с.-г. наук, доцент

Відомості про розгляд і затвердження наведено на титульній сторінці.

© Уманський національний університет, 2026
© Автор(и), 2026 (Прокопенко Е.В.)

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Характеристика освітньої програми	Форма здобуття освіти	
		денна	**заочна / дистанційна**
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рівень вищої освіти: магістерський (другий рівень)	Обов'язковий	Обов'язковий
Загальна кількість годин – 120	Галузь знань: H Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
	Спеціальність: H7 Агроінженерія	Семестр: 1-й	Семестр: 1-й
	Освітня програма: Агроінженерія	Лекції: 16 год.	Лекції: 8 год.
	Мова викладання: українська	Практичні / семінарські: не передбачено	Практичні / семінарські: не передбачено
	Передумови:	Лабораторні: 24 год	Лабораторні: 8 год
	Постреквізити:	Самостійна робота: 80 год.	Самостійна робота: 104 год.
	Індивідуальне завдання: не передбачено	Вид контролю: залік	Вид контролю: залік

2. МЕТА, ПЕРЕДУМОВИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета освітнього компонента: формування здатності ідентифікувати й оцінювати професійні та екологічні ризики в АПК, розробляти правові, організаційні, технічні й природоохоронні заходи для забезпечення безпечного, гігієнічного та ресурсоощадного агропромислового виробництва відповідно до вимог чинного законодавства.

Результати навчання освітнього компонента: формулюються як здатність здобувача продемонструвати знання, уміння, навички, комунікацію, відповідальність і автономію після успішного завершення компонента.

Шифр ПРН ОП	Результат навчання освітнього компонента	Методи навчання	Методи / засоби оцінювання
ПРН03	Знати, розуміти і застосовувати норми законодавства, що стосуються професійної діяльності.	Проблемна лекція; правовий та нормативний аналіз законодавчих актів ВРУ й Держпраці; розбір юридично-нормативних кейсів; самостійна робота.	А1. Правовий кейс з професійної та екологічної безпеки; А3. Моделювання виробничої події / розслідування нещасного випадку; підсумковий залік.
ПРН20	Розробляти і реалізувати ресурсоощадні та природоохоронні технології у сфері діяльності підприємств АПК.	Лекція-візуалізація; лабораторне оцінювання екологічного стану об'єктів; розрахунок ресурсозбереження; аналіз техногенного впливу на довкілля; кейс-метод.	А5. Реєстр екологічних аспектів та план ресурсозбереження в АПК; А6. Підсумкова залікова співбесіда; підсумковий залік.
ПРН21	Розробляти заходи з охорони праці в сфері сільськогосподарського виробництва відповідно до чинного законодавства.	Інженерний аналіз небезпек; моделювання ризиків травматизму на МТА; лабораторні роботи з атестації робочих місць; розробка профілактичних інструкцій.	А2. Ідентифікація небезпек та оцінювання виробничих ризиків; А3. Моделювання виробничої події; А4. Аудит безпеки робочого місця та атестація умов праці; підсумковий залік.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Модуль 1 / Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі

Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі: Предмет і зміст дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами. Ситуація з охороною праці в галузі АПК. Нормативно-правова база охорони праці в Україні. Права і обов’язки з охорони праці керівників підприємства.

Тема 2. Права і обов’язки з охорони праці головних спеціалістів: Права і обов’язки з охорони праці головних спеціалістів, керівників виробничих дільниць. Права і обов’язки з охорони праці головного економіста. Права і обов’язки з охорони праці головного бухгалтера. Права і обов’язки з охорони праці спеціаліста служби охорони праці**.**

Модуль 2 / Змістовий модуль 2. Аналіз травматизму в сільському господарстві

Тема 3. Аналіз травматизму в сільському господарстві: Соціально-економічні наслідки травматизму в АПК. Основні джерела травматизму. Вимоги безпеки при виконанні механізованих робіт. Безпека праці при роботі машинно-тракторних агрегатів

Тема 4. Вимоги безпеки при проведенні робіт у рослинництві: Безпека праці при роботах на грунтооброблювальних машинах і знаряддях. Безпека праці при роботах на посівних та посадочних машинах. Машини для боротьби зі шкідниками і хворобами сільськогосподарських рослин, приготування сумішей і протравлення насіння. Безпека праці при збиральних роботах. Безпека праці при роботах на машинах в гірських умовах. Безпека праці при виконанні робіт на механізованих токах. Безпека праці при збиранні і заготівлі трав на сіно та скиртуванні кормів. Безпека праці при роботах в теплицях. Безпека праці при експлуатації машин і механізмів в захищеному ґрунті. Транспортні і завантажувально-розвантажувальні засоби.

Модуль 3 / Змістовий модуль 3. Аналіз умов праці на підприємстві

Тема 5. Атестація паспортизація умов праці: Загальні положення. Організація роботи по атестації. Вивчення факторів виробничого середовища і трудового процесу. Гігієнічна оцінка умов праці. Оцінка технічного та організаційного рівня робочого місця. Атестація робочих місць.

Тема 6. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві: Загальні положення. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків. Відшкодування збитку, заподіяного застрахованому ушкодженням його здоров'я. Порядок розгляду справ про страхові виплати. Порядок і терміни проведення страхових виплат. Фінансування Фонду страхування від нещасних випадків.

Тема 7. Моделювання виробничих небезпек

Людино-машинні системи в сільському господарстві. Умови і обставини виникнення небезпечних ситуацій та їх наслідки. Моделювання процесів формування травм, аварій, катастроф.

7. Modeling of industrial hazards

Man-machine systems in agriculture. Conditions and circumstances of dangerous situations and their consequences. Modeling of the formation processes of injuries, accidents, catastrophes.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви тем / модулів	Денна форма						Заочна / дистанційна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
	усього	лек.	пр./сем.	лаб.	інд.	с.р.	усього	лек.	пр./сем.	лаб.	інд.	с.р.
Модуль 1 / Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі												
Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі	8	2	–	2	–	4	22	2	–	1	–	19
Тема 2. Права і обов'язки з охорони праці головних спеціалістів	8	2	–	2	–	4	18	1	–	1	–	16
Разом за модулем 1	**16**	**4**	**–**	**4**	**–**	**8**	**40**	**3**	**–**	**2**	**–**	**35**
Модуль 2 / Змістовий модуль 2. Аналіз травматизму та безпека праці в сільському господарстві												
Тема 3. Аналіз травматизму в сільському господарстві	20	4	–	6	–	10	20	2	–	2	–	16
Тема 4. Вимоги безпеки при проведенні робіт у рослинництві	24	4	–	8	–	12	20	1	–	2	–	17
Разом за модулем 2	**44**	**8**	**–**	**14**	**–**	**22**	**40**	**3**	**–**	**4**	**–**	**33**
Модуль 3 / Змістовий модуль 3. Аналіз травматизму та безпека праці в сільському господарстві												
Тема 5. Атестація паспортизація умов праці	20	2	–	2	–	16	13	1	–	1	–	11

Назви тем / модулів	Денна форма						Заочна / дистанційна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
	усього	лек.	пр./сем.	лаб.	інд.	с.р.	усього	лек.	пр./сем.	лаб.	інд.	с.р.
Тема 6. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.	20	2	–	2	–	16	14	1	–	1	–	12
Тема 7. Моделювання виробничих небезпек. 7. Modeling of industrial hazards	20	0	–	2	–	18	13	0	–	0	–	13
Разом за модулем 3	**60**	**4**	**–**	**6**	**–**	**50**	**40**	**2**	**–**	**2**	**–**	**36**
Індивідуальне завдання	–											
Усього годин	**120**	**16**	**–**	**24**	**–**	**80**	**120**	**8**	**–**	**8**	**–**	**104**

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна / дистанційна форма, год.
	Семінарські заняття навчальним планом не передбачені	–	–
	Разом	–	–

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна / дистанційна форма, год.
	Практичні заняття навчальним планом не передбачені	–	–
	Разом	–	–

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна / дистанційна форма, год.
1	Навчання, інструктажі та нормативно-правова документація з охорони праці та екології	2	1
2	Розробка посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці для механізаторів	2	1
3	Опрацювання розділів «Охорона праці» та «Природоохоронні заходи» у колективному договорі	2	1
4	Вимоги безпеки при виконанні навантажувально-розвантажувальних і транспортних робіт	2	1
5	Безпека під час роботи з пестицидами, агрохімікатами та технічними рідинами	4	1
6	Атестація робочих місць за умовами праці (шкідливі та небезпечні фактори)	2	1
7	Порядок розслідування та обліку нещасних випадків і професійних захворювань	2	1
8	Моделювання виробничих небезпек та оцінювання ризиків травмування на МТА	2	1
9	Оцінювання екологічного стану виробничих об'єктів АПК та утилізація відходів	2	0

№	Назва теми	Денна форма, год.	Заочна / дистанційна форма, год.
10	Розробка комплексу профілактичних заходів відвернути аварійні розливи ГЗМ та ДТП	2	0
11	Аналіз ефективності систем знепилення, вентиляції та нейтралізації викидів	2	0
	Разом	**24**	**8**

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Завдання / продуктивний результат самостійної роботи	Денна, год.	Заочна, год.
1	Аналітичний огляд нормативно-правової бази охорони праці та екологічного законодавства України в галузі АПК (законодавча матриця та розробка прав/обов'язків посадових осіб)	10	13
2	Реєстр виробничих ризиків та карта небезпечних факторів під час експлуатації машинно-тракторних агрегатів і збиральних комплексів	10	13
3	Моделювання деревоподібного графа причинно-наслідкових зв'язків виникнення аварійної ситуації / травми на агропідприємстві з розробкою заходів профілактики	10	13
4	Розрахункова карта оцінки впливу електромагнітних випромінювань, шуму та вібрації на механізатора з розробкою інженерних заходів захисту	10	13
5	Чек-лист та регламент безпеки під час виконання вантажно-розвантажувальних, транспортних та хімічних робіт з пестицидами	10	13
6	Паспорт потенційно небезпечного об'єкта агропідприємства та правила	10	13

	безпечного розміщення складів ГЗМ і агрохімікатів		
7	Калькуляція та кошторис фінансування заходів щодо поліпшення умов праці, атестації робочих місць та охорони навколишнього середовища	10	13
8	Реєстр екологічних аспектів агроінженерних процесів та план природоохоронних заходів (поводження з відпрацьованими мастилами, акумуляторами, агрохімічною тарою)	10	13
	Разом	**80**	**104**

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачено.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення освітнього компонента застосовуються такі методи навчання:

Вид методу навчання	**Особливості застосування в освітньому компоненті**
Проблемна та інтерактивна лекція	Послідовний виклад законодавчих, організаційних та екологічних норм із розбором конкретних виробничих ситуацій в АПК, питань і дискусією.
Лабораторне та інженерне оцінювання	Виконання практичних вимірювань, атестація робочих місць, моделювання дерев причин травматизму та розробка планів екологічних заходів.
Кейс-метод (Case-study)	Аналіз конкретних виробничих надзвичайних подій, аварій та розслідування нещасних випадків із прийняттям управлінських і безпекових рішень.
Розробка проєктних документів	Формування інструкцій з охорони праці, розробка колективних угод, реєстрів ризиків та екологічних аспектів агропідприємства.

Асинхронна робота в Moodle	Опрацювання нормативних баз ВРУ/Держпраці, подання електронних розрахунково-аналітичних кейсів, проходження тестування та отримання консультацій.

11. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання формується відповідно до Положення Університету про оцінювання результатів навчання. Зазначаються результати, які перевіряються, види робіт, критерії, максимальні бали, обов'язкові роботи, умови допуску, порядок виконання пропущених і прострочених завдань та формування підсумкової оцінки.

11.1. Розподіл балів за формою підсумкового контролю «екзамен»

Не передбачено

11.2. Розподіл балів за формою підсумкового контролю «залік»

Поточне оцінювання – 100 балів (Залік)						**Сума**
А1. Правовий кейс з безпеки (ПРН 3) 20 б.	А2. Оцінка виробничих ризиків (ПРН 21) 20 б.	А3. Моделювання події / нещасного випадку (ПРН 3, 21) 20 б.	А4. Аудит безпеки та атестація робочого місця (ПРН 21) 20 б.	А5. Реєстр екологічних аспектів та ресурсозбереження (ПРН 20) 10 б.	А6. Підсумкова співбесіда / захист портфоліо (ПРН 3, 20, 21) 10 б.	**100 балів**

11.3. Розподіл балів за курсову роботу / проєкт, практику або інший самостійний освітній компонент

Курсова робота, курсовий проєкт і практика робочим планом для цього освітнього компонента не передбачені.

11.4. Критерії оцінювання

Заохочувальні бали нараховуються здобувачам за участь у студентських конкурсах, конференціях та наукових публікаціях за тематикою освітнього компонента (1–5 балів), а також за наукові публікації (1–6 балів), і додаються до суми балів поточного контролю в межах, що не перевищують максимальну кількість балів за змістовий модуль.

Вид роботи	Критерії оцінювання	Рівні виконання / показники якості	Макс. бал
А1. Правовий кейс з професійної та екологічної безпеки	Точність застосування НПАОП; обґрунтованість правових висновків; коректність визначення обов'язків посадових осіб.	18–20 б.: повний доказовий правовий аналіз; 15–17 б.: незначні юридичні неточності; 12–14 б.: базове застосування норм; 0–11 б.: суттєві помилки в законодавстві.	20
А2. Ідентифікація небезпек та оцінювання виробничих ризиків	Повнота виявлення шкідливих факторів на МТА; обґрунтованість розрахунку ризику; якість профілактичних заходів.	18–20 б.: побудовано повну матрицю ризиків, заходи доказові; 15–17 б.: достатній аналіз із дрібними огріхами; 12–14 б.: часткове виявлення небезпек; 0–11 б.: фрагментарно / неефективно.	20
А3. Моделювання виробничої події / розслідування нещасного випадку	Правильність побудови графа дерев відмов; дотримання процедури розслідування; оформлення акта Н-1 та заходи запобігання.	18–20 б.: виявлено першопричини, акт складено вірно; 15–17 б.: належне розслідування з незначними огріхами; 12–14 б.: поверхневий граф дерев; 0–11 б.: грубі помилки в процедурі.	20
А4. Аудит безпеки робочого місця та атестація умов праці	Об'єктивність вимірювання шкідливостей; точність атестаційної карти; обґрунтованість пільг та компенсацій.	18–20 б.: заповнено карту атестації, пільги визначено вірно; 15–17 б.: поодинокі помилки в розрахунках класу шкідливості; 12–14 б.: базовий розрахунок; 0–11 б.: атестація не проведена.	20
А5. Реєстр екологічних аспектів та план ресурсозбереження в АПК	Повнота обліку екологічних аспектів; розрахунок скорочення викидів/відходів; реалістичність природоохоронного плану.	9–10 б.: повний реєстр, розраховано ресурсозбереження; 7–8 б.: достатній аналіз із незначними прогалинами; 5–6 б.: частковий опис відходів; 0–4 б.: екологічний ефект не обґрунтовано.	10

А6. Підсумкова залікова співбесіда / захист аналітичного портфоліо	Глибина володіння матеріалом; відповіді на запитання; аргументація власних інженерно-безпекових рішень.	9–10 б.: вільне володіння нормами та захист портфоліо; 7–8 б.: достатня аргументація з несуттєвими неточностями; 5–6 б.: задовільні відповіді; 0–4 б.: не володіє матеріалом.	10

11.5. Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Національна оцінка для екзамену, курсової роботи / проєкту, практики	Національна оцінка для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	зараховано
74–81	C	добре	зараховано
64–73	D	задовільно	зараховано
60–63	E	задовільно	зараховано
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням освітнього компонента	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням освітнього компонента

12. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися норм Кодексу академічної доброчесності УНУ, самостійно виконувати завдання, належно посилатися на джерела та гарантувати достовірність вихідних даних. Забороняється подавати згенерований текст/розрахунки як повністю власну роботу, а також вводити персональні або конфіденційні дані до зовнішніх систем ШІ.

Оцінювана робота	Конкретний режим використання ШІ та підтвердження самостійності
А1. Правовий кейс з професійної та екологічної безпеки	Обмежено дозволено з декларуванням. ШІ може застосовуватися для допомоги у структуруванні правового аналізу; усі посилання на статті НПАОП та Закони України перевіряються в офіційному порталі ВРУ; висновки робить здобувач.
А2. Ідентифікація небезпек та оцінювання виробничих ризиків	Обмежено дозволено з декларуванням. ШІ може слугувати інструментом генерації базового переліку

	небезпечних факторів; оцінку ймовірності, важкості та матрицю ризиків обраховує здобувач самостійно.
А3. Моделювання виробничої події / розслідування нещасного випадку	Обмежено дозволено з декларуванням. Використання ШІ для побудови схем/дерев відмов дозволяється лише з перевіркою причинно-наслідкових зв'язків; акт за формою Н-1 заповнюється самостійно.
А4. Аудит безпеки робочого місця та атестація умов праці	Обмежено дозволено з декларуванням. Заборонено фальсифікувати заміри шкідливостей; формули та карти атестації обраховуються у таблицях Excel; здобувач здійснює усно закладені заходи.
А5. Реєстр екологічних аспектів та план ресурсозбереження в АПК	Обмежено дозволено з декларуванням. ШІ може допомагати у пошуку варіантів утилізації відходів; розрахунок економічного/екологічного ефекту та підсумковий план готуються самостійно.
А6. Підсумкова залікова співбесіда / захист аналітичного портфоліо	Заборонено. Співбесіда та усно-аналітичний захист виконуються безпосередньо здобувачем без використання інструментів ШІ та зовнішніх підказок.

13. МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичні матеріали: Типова навчальна програма нормативної дисципліни «Охорона праці в галузі» для вищих навчальних закладів для всіх спеціальностей і напрямів підготовки за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр» / Запорожець О. І., Ткачук К. Н., Русаловський А. В., Яремко З. М., Калда Г.С., Баженов О. К., Третьяков О. В., Дашковська О. В., Сусло С. Т., Касьянов М. А. Київ, 2011. 16 ст.; матеріали лекцій і практичних занять, розміщені в електронному навчальному курсі на платформі Moodle.

Обладнання, лабораторії, програмне забезпечення: Навчальні лабораторії, стенди.

Електронний навчальний курс / посилання: електронний навчальний курс на платформі Moodle: https://moodle-a.unu.edu.ua/course/view.php?id=513

Інші ресурси: –

14. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П., Білий Р. М. Охорона праці в галузі : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 322 с.
2. Левченко О. Г., Зеркалов Д. В., Полукаров О. І., Гусев А. М., Арламов О. Ю., Демчук Г. В. Охорона праці у галузі : навч. посіб. За ред. Д. В. Зеркалова. К. : «Основа», 2014. 384 с.
3. Кепич Т. Ю., Семенова І. Ю., Лавренюк М. В. Охорона праці в галузі : навч. посіб. К. : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2013. 255 с.
4. Абракітов В. Е., Обухов С. О. Конспект лекцій з курсів «Охорона праці в галузі» та «Цивільна оборона». Харків: ХНАМГ, 2012. 177 с.

Додаткові:

1. Березовський А. П., Трус О. М., Прокопенко Е. В. Стан виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2019. №. 1 (24). С. 241–249.
2. Прокопенко Е.В. Моделювання виробничих небезпек та зменшення їх шкідливого впливу при проведенні механізованих робіт / Е.В. Прокопенко, І.О. Лісовий, Т.С. Лісова // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. – Умань, 2015. – Вип. 90. – С. 21–29.
3. Березовський А.П. Стан виробничого травматизму на виробництвах Черкаської області / А.П. Березовський, Е.В. Прокопенко, О.М. Трус // Збірник наукових праць Уманського НУС. – Умань, 2015. – Вип. 87. – Ч. 1: Агрономія. – С. 73 – 79.)
4. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи) : навч. посіб. За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. Львів : «Тріада плюс», 2010. 648 с.
5. Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Сабарно Р. В., Каштанов С. Ф., Мітюк Л. О., Третьякова Л. Д., Ткачук К. К., Чадюк А. В. Охорона праці та промислова безпека : навч. посіб. За ред. К. н. ткачука і В. В. Зацарного. К. : «Основа» 2009. 350 с.
Сєріков Я. О. Основи охорони праці : навч. посіб. Харків, ХНАМГ, 2007. 227 с.**15.**

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державна служба України з питань праці (Держпраця). URL : http://dsp.gov.ua.
2. Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України. URL : http://www.mns.gov.ua.
3. Фонд соціального страхування України. URL : http://fssu.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL : http://portal.rada.gov.ua
5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL : http://www.nau.ua.

16. ВИЗНАННЯ ТА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з освітнього компонента або окремого його елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, та Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського національного університету.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо), в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальних дисциплін, набутих за програмами академічної мобільності, здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи на підставі порівняння навчальних програм відповідної спеціальності та академічної довідки (інших документів), що надає учасник програми.

17. ВІДОМОСТІ ПРО ПЕРЕГЛЯД І ЗМІНИ

Навчальний рік	Дата перегляду	Короткий зміст змін / підстава	Рішення кафедри	Підпис відповідальної особи
2026-2027	01.09.2026	Зміна форми підсумкового контролю		